

Unutulmuş bir Serhad: Zaçasna/Pakraç/Çernik Sancağı ve Askeri Organizasyonu

Okan Büyüktapu

Osmanlılar, günümüzde Slavonya adını taşıyan ve fethedildiği dönemde Macar-Hırvat Krallığı'nın bir parçası olan Drava ve Sava nehirleri arasının büyük bölümünü 1540'lı ve 1550'li yıllarda fethetmiş ve bu bölgeyi 1680'lerin sonuna kadar hakimiyetlerinde tutmuşlardır.

Batı Slavonya bölgesinde 1556'da kurulan Zaçasna/Pakraç/Çernik Sancağı jeostratejik önemi nedeniyle bir askerî sınır teşkilatı olarak örgütlenmiştir. Sancaktaki sosyo-ekonomik yapı komşuları olan Pojega ve Bosna sancaklarına kıyasla oldukça sönük kalıyorken, sancak askerî örgütlenme açısından dikkate değer bir portre çiziyordu. Birbirine paralel iki savunma hattına dayanan bir savunma stratejisiyle korunan sancak topraklarında toplam 12 kalede 1.200-1600 arasında ulufeli ve gedik timarlı asker sınır boyunu savunmakla görevliydi.

Bu tebliğde tarihsel süreç içerisinde Bosna Eyaleti serhaddinin ortaya çıkışı kısaca özetlendikten sonra eyaletin en batı ucundaki Zaçasna Sancağının askerî yapısı, garnizonları ve bu garnizonların savunma organizasyonundaki rolü ortaya koyulacaktır. Son olarak garnizonların asker kompozisyonları, iaşe temini ve finansmanı irdelenecektir.